సంఘజీవి

మంచి కబురు గానివ్వండి. చెడు కబురు గానివ్వండి. పెదవి దాటిన తర్వాత అది పెన్ననే లంఘించగల దంటారు. పెన్ననే దాట గలిగినప్పుడు కమలాకరం ద్వారా పద్మావతికి తెలిసి, పద్మావతి ద్వారా ఎదురింటి సుందరమ్మక్కకు, ప్రక్కయింటి పార్వతమ్మ పిన్నికి తెలిసిన కబురు వాయువేగంతో చిలవలు పలవలుగా వీధి వీధంతా అల్లుకపోవడంలో ఆశ్చర్యమేముంది?

వీనుల విందుగా ఒక పాటను వినిపించి, ఆ పాటకు అనుబంధంగా తల నొప్పి మందు కొనుక్కోమని హితవుజెప్పే సిలోను రేడియో ప్రసారం లాంటి ప్రచారం ఎదురింటి సుందరమ్మక్కది! "విన్నావా రంగమ్మత్తా! మరీ ...పద్మావతికట, పదిపదిహేనురోజుల్లో ఒక వంటలక్క అత్యవసర మట! ఎందుకూ అనండి! అదేం ప్రశ్నండీ. వచ్చే అతిథులకు కాఫీలు, ఫలహారాలు ఆఫీసు గదిలోకి సరఫరా చేయిస్తూ, వాళ్ళకు లభ్యం కావలసిన ఆదరణ మర్యాదలో ఎలాటి లోపమూ జరక్కుండా చూచుకోవలసిన బాధ్యత తన భుజాలపైన వుండగా, ఆవిడ వంటగదిలో గంజి వార్చుతూ కూచుంటే ఎలా జరుగుతుందండీ. మీ పిచ్చిగానీ! ఆ వచ్చే అతిథి తాశీల్దారు గావచ్చు. లేదా ఏ పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటో కావచ్చు, అదీ కాదంటావా ఎమ్. యల్. ఏ. గారి బావమరిదికి తోడల్లుడి ప్రేలు విడిచిన మేనల్లుడైనా గావచ్చు" అంటూ ఆమె ప్రతివాక్యం చివరా ఏ సింధు భైరవో, ఏ అఠాణానో,

లేదా ఏ హిందూస్థానీ కాఫీయో ఆలాపించి, చిట్టచివర "విషయ మేమిటంటే రంగమ్మత్తగారూ! ఆవిడ భర్తగారికి ప్రమోషను రాబోతున్నదట! 'అట' ఏమిటండీ అపశకునంలాగా! వచ్చేసినట్టే లెక్కట!" అంటూ అసలు సంగతికి రంగులు పూసి, మెరుగులు దిద్ది గాలిలోకి వదిలేసింది!

నలుగురైదుగురు బిడ్డలతో వేగుతూ, తాలూకాఫీసులో పనిచేస్తున్న భర్తకూ, మరిదికీ వేళకు సరిగా వంటలూ, వడ్డనలూ నిర్వర్తింపవలసి వున్న సుందరమ్మ కంటే ప్రక్కయింటి పార్వతమ్మ పిన్ని బాగా తీరుబడి వున్న మనిషి! కొడుకులూ, కోడళ్లూ కాపురం చక్కబెట్టుకుంటూ వుండగా, ఇక సంసారంతో మనకేం పని అన్నట్టు నాళంవారి వీధిలో ఈ కొసనుంచీ ఆ కొసదాకా దిగిన కడప ఎక్కకుండా ప్రతి యింటికీ వెళ్ళిరావడం ఆమె అనుదిన కార్యక్రమం. పోస్టు మేన్ పొరుగూళ్ళ నుంచి వచ్చిన వుత్తరాల్ని ఎవరివి వాళ్ళకు అప్ప జెప్పుతాడు. పార్వతమ్మ స్థానిక వార్తల్ని ఇంటింటికీ చేరవేస్తుంది. కాదంటే ఒక చిన్న తేడా లేకపోలేదు. అతడు కొలువుచేసేది రూకలకు! ఈమె యిల్లిల్లూ తిరిగేది ప్రొద్దుపోకడకు!

"ఐనా అదృష్టమంటే అలా వుండాలి."

పార్వతమ్మ చేత అదృష్టంగా భావింపబడుతున్నదేది? ఆ అదృష్టం యిప్పుడెవర్ని వరించింది? అన్న ప్రశ్నలకు జవాబుకోసం ఎదుటివాళ్ళు తనవైపు కుతూహలంతో చూస్తూంటే, వాళ్ళల్లో ఉత్కంఠ రగులుకోడానికి నాలుగైదు క్షణాలు తెరపియిచ్చి మళ్ళీ ప్రారంభించేది పార్వతమ్మ:

"ఉద్యోగంలో చేరి అయిదారేళ్ళయినా కాలేదు. అప్పుడే ప్రమోషనా! అందులోనూ ఆ డిపార్టుమెంటులో వినడానికే అబ్బురంగా వుంది. గుమాస్తాగా వున్నంతకాలం అతడు సైకిలుతోనే సరిపెట్టుకున్నాడనుకో! కానీ యికమీదట ఆఫీసరు హోదాకు, సైకిలుకు ఎక్కడి కెక్కడి చెప్పు! అందుకని కమలాకరం సైకిలమ్మేసి మోటార్ సైకిలు కొనుక్కోబోతున్నాడట! ఇక రేడియో కొనడమేమో తప్పనిసరి! అంతేనా! ఇంట్లో టెలిఫోను లేకపోతే క్షణం సాగుతుందా పిన్నిగారూ

అంది పద్మావతి! అవును మరి! ఎలా సాగుతుంది? భర్త ఆఫీసులో కూచుని 'అలోమదీరా' అంటే, యిటు యింట్లోనుంచీ ఈవిడ...."

"అలో మదీరా ఏమిటండీ పిన్నిగారూ, మక్కా-మదీనా లాగా! 'హలో మైడియర్' అనాలి."

"అదేమిటోనమ్మా, ఆ చోద్యాలు నాకేం తెలుస్తాయి?" అంటూ అమాయకత్వం ప్రకటించి, ప్రమోషనురాగానే కమలాకరం ఇంట్లో తీసుక రానున్న మార్పుల్ని గురించి తను పద్మావతిని వుబుకించి తెలుసుకున్న విషయాలన్నింటినీ ఏకరువు పెట్టసాగేది పార్వతమ్మ.

విస్తృతరంగంలో, విరివిగా కొనసాగుతున్న ఈ ప్రచారంవల్ల కలిగిన సద్యఃఫలితాలు యిటు పద్మావతికీ, అటు కమలాకరానికీ అమందానందాన్నే కలిగించాయి. వీధిలో ఎదురైనప్పటికీ పెదవి కదిపి పలకరించడమే బ్రహ్మాండమైన రిటయిర్డు సబ్ కలెక్టరు రాజాద్రిరావు నాయుడుగారు, కమలాకరం ఆఫీసుకు వెళ్తుండగా కిటికీలోనుంచీ చూచి "ఏమిటోయ్ కమలాకరం, ఈ మధ్య కనిపించడమే మానేశావే! తీరికైనప్పుడు ఇలా రాగూడదూ! ఏదైనా మాట్లాడుతూ కూచోవచ్చు. ప్రొద్దుపోయి చావడం లేదయ్యా పాడూ!" అన్నారు. అదే వీధిలో కాపుర ముంటున్న డిప్యూటీ తాశీల్దారు చిదానందం, సైకిలుపైన వెళ్తున్నవాడు కమలాకరం ఇంటిముందర ఆగి, "ఏమండోయ్ కమలాకరంగారూ! పైవారం క్లబ్బు కార్యవర్గాన్ని కొత్తగా ఎన్నుకోబోతున్నారన్న సంగతి మీకు తెలుసుగదూ! నా మట్టుకు నేను రెండేళ్ళు సెక్రెటరీగా పనిచేశాను. నా తల బొప్పి కట్టింది. మీ కభ్యంతరం లేకపోతే నేను సెక్రెటరీగా మీ పేరు ప్రతిపాదింప దలచుకుంటున్నాను. ఏమంటారు?-" అన్నాడు. ఎన్నడూ లేనిది, ఎదురింటి శ్రీమన్నారాయణ పండుగా పబ్బమూ గానీ మామూలు రోజున కమలాకరాన్ని భార్యాసహితంగా తీసుకెళ్ళి విస్తరి వరహాచేసే విందు భోజనం పెట్టాడు!

కమలాకరానికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఐతే తన హోదా రిటయిర్డు సబ్ కలెక్టరుగారితో బాతాఖానీ వేయడానికి తగినంత వరకూ పెరిగిందన్నమాట! రిక్రియేషన్ క్లబ్బుకు కార్యదర్శిత్వం నెరప గలిగినంతవరకూ పెరిగిందన్న

మాట! లోలోపల అసూయవున్నా,ఎదుటివాడు తనను తప్పనిసరిగా నయినా గౌరవించక తీరనంతవరకూ పెరిగినదన్న మాట!

'ధన్యోస్మి. ధన్యోస్మి' అనుకోబోయాడు కమలాకరం!

'ఆ ప్రమోషను కాస్తా వచ్చేంతవరకూ ఆగకూడదటయ్యా' అంది అంతరాత్మ.

'పోనీ అలాగేలే! ఇప్పుడేం తొందర' అనుకున్నాడు కమలాకరం.

గాలిలో తేలిపోతూ కమలాకరం ఇంట్లో ప్రవేశించేసరికి, పద్మావతి ద్వారబంధాలకు ఎలాటి తెరలు వ్రేలాడదీయాలన్న తలపోతలో లీనమై వుంది. ఆమె ఆలోచనకు అంతరాయం కలిగించడ మెందుకని కమలాకరం నిశ్శబ్దంగా కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

అర్ధనిమీలిత నేత్రాలతో, గోడకానుకుని ఆలోచిస్తూ నిల్చున్న పద్మావతి పెదవుల పైన శుక్లపంచమినాటి లేతవెన్నెల్లా ఓ హాసరేఖ మెరిసిపోతూ వుండడం కమలాకరానికి కనిపించింది. కారణ మేమిటా అని అతడూ ఆలోచిస్తూనే వున్నాడు. ఇంతలో పద్మావతి వున్నట్టుండి పక్కున నవ్వనే నవ్వేసింది!

"ఏమిటి పద్మా?" అన్నాడు కమలాకరం.

పద్మావతి ఉలికిపడి "మీ రెప్పు డొచ్చారు?" అంది.

"నే నిప్పుడే వచ్చానుగానీ, నువ్వెందుకు నవ్వావో చెప్పవూ" అన్నాడు కమలాకరం.

"అదికాదండీ! లోకపు తీరును తలచుకుంటే ఎవరికైనా నవ్వే వస్తుంది."

"ఆ లోకపుతీ రెలాటిదో నన్నూ తెలుసుకోనివ్వు మరి!"

"ప్రక్కింటి సరోజమ్మ వుందిగదండీ! ఆవిడ పుట్టింటినుంచీ వస్తూ ఓడిజైన్ల పుస్తకం పట్టుకొచ్చింది. 'ఈ పుస్తకాన్ని తీసుకెళ్తాను సరోజా! ఒకటి రెండు డిజైన్లు కాపీ చేసుకుని మళ్ళీ ఇచ్చేస్తాను' అన్నాను. 'రేపు తీసుకెళ్దువులే, మాపు తీసుకెళ్దువులే' అంటూ నాలుగైదురోజులు జరిపేసింది.

ఆ తరువాత నే నడగడం మానుకున్నాను. ఈ రోజు వుదయం ఆవిడ వచ్చి 'మరే మనుకోకు వదినా! ప్రక్క వీధిలో ఎవరో ఈ పుస్తకాన్ని తీసుకెళ్ళి ఇప్పుడే తెచ్చి యిచ్చారు. అవసరమున్నంతవరకూ దీన్ని నీ దగ్గరే వుంచుకో' అని చెప్పి వెళ్ళింది."

"ఇందులో నవ్వడాని కేముంది పద్మా?"

"లేకేం, వుంది! నేను ప్రతిరోజూ ఆ సరోజమ్మ కూతుర్ని అడిగి తెలుసుకుంటూనే వున్నాను. ఆ పిల్ల 'పుస్తకం అలమారాలో వుంద త్తయ్యా! నేనిప్పుడు గూడా చూచాను' అంటుంది. ఆ అయిదేళ్ళ పిల్లకింకా అబద్ధాలు అలవాటు కాలేదు కదండీ మరి!" అంటూ మళ్ళీ నవ్వేసింది పద్మావతి.

"ఐతే నువ్వింక మీదట ఏ వస్తువుకోసంగానీ యిరుగింటివాళ్ళనీ, పొరుగింటి వాళ్ళనీ, ప్రాధేయపడవలసిన అవసరం లేదేమో పద్మా! కాకితో కబురంపినా వాళ్ళే స్వయంగా తెచ్చియివ్వగల రనుకుంటాను" అన్నాడు ఇంచుక విస్మయంతో కమలాకరం.

"కానీ ప్రపంచకంలో అందరూ సరోజమ్మలాంటి భోళా మనుషులే వున్నారటండీ! అబ్బో, నోటితో మాట్లాడుతూ నొసలితో వెక్కిరించే వాళ్ళెంత మంది? కొళాయి దగ్గరనుంచీ నేను నీళ్లు తెచ్చుకుంటున్నప్పుడు చూడాలి వీళ్ళ ముఖాలు! కత్తివేటుకు నెత్తురు చుక్క కనిపించదనుకోండి! అవలా పాలిపోవడం ఎందుకంటారు?"

"అసూయ పద్మా, అసూయ!" అన్నాడు కమలాకరం: "ఐతే 'అసూయ' అనేది ఎదుటివాళ్ళని హింసించే ఆయుధంగా ఎన్నడూ వుపక రించలేదు. అది ఎవరికి వాళ్ళనే చెడదినే వ్యాధి. అందుకు నువ్వు మరేం బెంగపెట్టుకోకు పద్మా! కుళ్ళేవాళ్ళ ముందరే కులకాలన్నారు...."

2

జీవితం మానవు డాశించినంత సాఫీగానే గనుక జరిగిపోతే ఆ లోకంలో కథలకు అభావమేనేమో అనిపిస్తుంది.

ఇదెంతవరకూ నిజమోగానీ కమలాకరం ఆశించినట్లుగా అతనికి పది రోజుల్లో ప్రమోషనే గనుక లభ్యమై వుండినట్టయితే. ఇప్పుడిక్కడ కథంటూ ఒకటి సంభవించడానికి ఆస్కారమే లేదు.

కమలాకరానికి ప్రమోషను రాలేదు!

ఆఫీసులో ఏర్పడిన ఖాళీకి కమలాకరాన్ని ప్రమోట్ చేయడానికి బదులు, మరొక చోటునుంచీ ఒక ఉద్యోగిని ఆ స్థానానికి బదిలీచేశారు.

ఆఫీసరుగారు కమలాకరాన్ని తనగదిలోకి పిలిపించి "మనలాంటి ఉద్యోగులు ఆశాభంగానికి తట్టుకోవలసి వుంటుంది కమలాకరం! కానీ నువ్వెందుకు పెద్దగా విచారం పెట్టుకోవలసిన అవసరంలేదు. కాళ్ళకు చుట్టుకున్న పాము కరవకమానదు! నీపేరు లిస్టులోవుంది. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు నీకు తప్పకుండా ప్రమోషను వస్తుంది" అన్నారు.

సూర్యాస్తమయం తర్వాత చెన్ను దొరగిన పద్మాకరంలా ఆ వార్త విన్న కమలాకరం ముఖం చిన్నబోయింది.

"ఏముఖం పెట్టుకుని నేను పద్మావతిని చూడను" అని లోలోపలే బిట్టు వాపోయాడు కమలాకరం.

కానీ ముఖం తప్పించుకుని తిరగడానికి మరొకరూ, మరొకరూ గాదు- స్వయానా అర్ధాంగి! సాయంత్రం ఎనిమిది గంటలకైనా ఇంటికి వెళ్ళక తప్పలేదు కమలాకరానికి!

"ఈయన యుద్ధంలో ఓడిపోయి వచ్చిన సేనానిలా వున్నారేమా?" అనుకుంది పద్మావతి.

కొండ కొమ్ము మీద నిలబెట్టిన పద్మావతిని హఠాత్తుగా లోయలోకి తోసివేయలేక పోయాడు కమలాకరం. చేతిని పట్టుకుని నిండుచెరువులోకి తీసుకెళ్ళినట్లు ఆమెను నిరాశలోనికి మెల్ల మెల్లగా నడిపించుకుని వెళ్ళాడు. అందుచేత అసలు విషయాన్ని వివరించి చెప్పడానికి అరగంటసేపు పట్టింది.

ఈ అరగంటసేపట్లో పద్మావతి ముఖాన కృష్ణపక్షం కళలు మార్చుకుంది. చిట్టచివర అక్కడ నిండు ఆమావాస్య నెల నాటుకపోయింది.

వేదనలతో, వేడి నిట్టూర్పులతో భార్యాభర్తల కా రాత్రి గడచి పోయింది.

తెల్లవారుజామున కాసేపు నిద్రపోయి లేచిన తర్వాత వాళ్ళ కా వేదన కాస్త వుపశమించినట్టే కనిపించింది.

కానీ పుండుపైన కారం చల్లడానికి సంఘ మంటూ ఒకటి తమ చుట్టూవున్న దన్న సంగతి వాళ్ళ కప్పటికి అంత స్పష్టంగా తెలియదు. ఒక వేళ తెలిసినా 'బాధలో బాధ! దాని లెక్కేమిటి?' అనే వాళ్ళు తలపోశారు.

కానీ పుండువల్ల కలిగే బాధకంటే, దానిపైన కారం చల్లడంవల్ల కలిగే బాధే దుర్భరమన్న సంగతి ఆకళించుకోడానికి వాళ్ళ కెంతో కాలం పట్టలేదు!

ప్రమోషను రాబోతున్నదన్న విషయానికి మల్లేనే, అది రాలేదన్న విషయాన్ని గూడా ముమ్మందుగా పసిగట్టి, పనిగట్టుకుని ఆ వార్తను ప్రచారంచేసిపెట్టిన ఘనత మళ్ళీ ఎదురింటి సుందరమ్మకు, ప్రక్కయింటి పార్వతమ్మకే దక్కింది.

పదకొండు గంటలకు కమలాకరం భోజనంచేసి ఆఫీసుకు వెళ్ళి పోయిన తర్వాత, పద్మావతి చాపమీద పడుకుని ఏదో చదువుకోడానికి వుద్య మిస్తుండగా "ఏమిటమ్మోవ్ పద్మావతీ! ఏదైనా డిటెక్టివు నవలలున్నాయా!" అంటూ లోపలికి వచ్చింది సుహాసిని. సుహాసిని చిదానందంగారి భార్య.

పద్మావతి తెల్లబోయి "అబ్బే, నేను డిటెక్టివు నవలలు చదవను గదండీ!" అంది.

"పోనీ గానీ మీకు వంటలక్కతో అవసర ముందన్నావట! సుంద రమ్మ చెప్పింది, నా ఎరుకలో ఒకావిడ ఎక్కడైనా పనిచూపించమని వేధించుక తింటోంది. మీకు కావలసివస్తే రేపటినుంచే ఏర్పాటుచేస్తాను."

"అబ్బే, మాకు వంటలక్క ఎందుకండీ!" మోకాళ్ళమీద తలా నించుకుని చాపపైన గీతలుగీస్తూ అంది పద్మావతి.

"ఏమోలే! ఒక మాటడిగి చెబుతానన్నాను. ఐతే డిటెక్టివు నవలలు

లేవన్నావు గదూ! వెళ్తాను మరి. ఎలాగూ రేడియో వుంది గదా! వింటూ కూచుంటాను."

వెళ్ళిపోతున్న సుహాసినిని చూస్తూ అలాగే బొమ్మలా కూర్చుండిపోయింది పద్మావతి. ఈమె తనను వెదుక్కుంటూ వచ్చింది నిజంగా డిటెక్టివు నవలలకోసమేనా! కాదు. తను అలాటి నవలలు చదవదని ఈమెకు రూఢిగా తెలుసు. ఈమె వచ్చింది—ఒకటి, నీది వంటలక్కను పెట్టుకునే ముఖమేనా అని దెప్పిపొడవడానికి—రెండు, తమకు రేడియో వుందన్న విషయం తనకు జ్ఞాపకం చేయడానికి!

ఆరోజు రాత్రి పదిగంటలప్పుడు ఎవరో తలుపు తట్టుతూవుండడం విని, కమలాకరం గబగబా వెళ్ళి తలుపు తీశాడు.

మెట్లమీద నిల్చున్న యువకుడు "నేను అత్యవసరంగా గుంటూరులో మా బంధువులతో మాట్లాడాలి సార్! మీ యింట్లో ఫోను వుంది గదండీ!" అన్నాడు.

"మేము ఫోను పెట్టించుకోలేదండీ" అన్నాడు కమలాకరం.

"అలాగా, మన్నించండి సార్! ఎవరో రాంగ్ యిన్ఫర్మేషన్ యిచ్చారు" అంటూ అతడు తలవంచుకుని చరచరా వెళ్ళిపోయాడు.

అతడిలా అడిగినందుకేమో గానీ, ఈ దృశ్యాన్ని ఎదురింటి శ్రీమన్నారాయణ కిటికీలోనుంచీ చూస్తున్నందుకు నిలువునా కృంగిపోయాడు కమలాకరం.

అంతటితో ఏమయింది? నాలుగునాళ్లు గడచిపోయిన తర్వాత ఓ రోజు సాయంత్రం ఆరు గంటలకు ఓ కంపెనీ ఏజంటు మోటర్ సైకిలు పైన హుటాహుటిగా వచ్చి కమలాకరంతో భేటీ అయ్యాడు. ఏమిటి, ఎందుకు అని ప్రశ్నిస్తూ వుండగానే అతడు కమలాకరాన్ని వీధిలోకి లాక్కొచ్చి "చూచారా సార్! ఇదీ సైకిలు! ఎంత గంభీరంగా వుందో చూచారూ! కొనుగోలుదార్ల సౌఖర్యార్థం ఉగాదిపండుగదాకా వెలలో 10% తగ్గించాము. పెట్రోలు ఖర్చు చాలా తక్కువ. మీరు సైకిల్లో వెళ్తున్నట్టు

కథా నిలయం
277

వుండదు, రెక్కలు గట్టుకుని గాలిలో పరతెంచి నట్టుంటుంది. అందుకే మన తెలుగు దేశానికి సంబంధించినంతవరకూ దీనికి 'పంచకల్యాణి' అని పేరు మార్చాలనుకుంటున్నాము'' అంటూ ఉపన్యాసం ప్రారంభించాడు.

సదరు ఉపన్యాసాన్ని వినడానికీ, సైకిల్ను చూడానికీ, దోషిలా నిల్చున్న కమలాకరాన్ని చూపుల తూపులతో గ్రుచ్చడానికీ అక్కడొక గుంపు ప్రోగైంది.

వల్లికు ప్రాసిక్యూటరుకు మల్లే గడగడా వాగేస్తున్న ఆ ఏజంటు కడ్డు తగిలి, ఓ పెద్ద మనిషి నేరస్థుని తరఫున వకాలత్తు పుచ్చుకున్న న్యాయ వాదికి మల్లే ''ఈయన మోటర్ సైకిలు కొనదలచుకున్నమాట నిజమేనండీ! కానీ పరిస్థితులు అనుకూలించలేదు. అందువల్ల ప్రస్తుతం దీన్ని బేరమాడే ప్రసక్తేలేదు. మీరు సెలవు తీసుకోవచ్చు'' అని నచ్చచెప్పాడు. 'ఓస్, యింతేనా!' అన్నట్లు ఆ ఏజంటు కమలాకరాన్ని ఒకటి రెండుసార్లు ఎగాదిగా చూచి, చెవులు జాడించుకుని సైకిలు పైకెక్కి వెనుదిరిగి చూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రాత్రి పడుకోడానికి ముందుగా వాలుకుర్చీలో మేనువాల్చి పైకప్పు కేసిచూస్తూ, ''అబ్బబ్బ- ఈ లోకులకంటే యినుప ముక్కల కాకులేనయం!'' అన్నాడు కమలాకరం.

''మెల్లగా అంటున్నారా ఆ మాట! వీధిలో తల చూపించలేక పోతున్నానంటే నమ్మండి! బాబ్బాబూ! మీకు పుణ్యముంటుంది. రెండు మాసాలు సెలవు పెట్టేయండి! మనం వూరికి వెళ్ళిపోదాం'' అంది పద్మావతి.

సమయానికంత మంచి సలహా యిచ్చినందుకు భార్యను కృతజ్ఞతా ప్లావితమయిన చూపులతో అభిషేకించి, మౌనంగానే అభినందించుకున్నాడు కమలాకరం!

3

కాలచక్ర పరిభ్రమణంలో రెండు నెలలంతా ఎంత? చూస్తూ చూస్తూ వుండగానే ఆరేడు వారాలు యిట్టే దొర్లిపోయాయి. కమలాకరం మళ్ళీ

ఉద్యోగ బాధ్యతల్ని స్వీకరించడానికి ఇంక రెండుమూడు రోజులకంటే వ్యవధిలేదు.

"అదేమిటి పద్మా! నీ వాలకం చూస్తుంటే నువ్విప్పుడు నాతో బయల్దేరే వుద్దేశంతో వున్నట్టు లేవే!" అన్నాడు కమలాకరం.

పద్మావతి కాసేపు గుణిసి "నే నా యింట్లో కాపురం చేయలేనండీ!" అంది.

"అయ్యయ్యో, అదేం మాట పద్మా! ఆ ఇంట్లో అత్తమామల ఆరడి, ఆడబిడ్డల పోరు వున్నట్లు మాట్లాడుతా వేమిటి! ఇంకా ఆ వీధిలో కాపురం చేయలేనని చెప్పు, ఒప్పుకుంటాను."

"అదేనండీ అదే! నే నిలా చెప్పబోయి అలా చెప్పేశాను."

"ఇంతకూ ఇప్పుడేం చేయాలో అది మాత్రం చెప్పవు!"

"ఇంకేం చేయగలమండీ! యిల్లు మార్చేయాలి."

"రైటో! సలహా చెబుతే నువ్వే చెప్పాలి పద్మా! నేనూ ఆలోచిస్తున్నాను...."

"తరువాత తీరిగ్గా పొగడవచ్చుగానీ, మీరు క్రొత్తగా చూడబోతున్న యిల్లు నాళంవారి వీధికి ఒక మైలు దరిదాపుల్లో వుండగూడదు."

"అలాగే, అలాగే" కృతనిశ్చయంతో అన్నాడు కమలాకరం.

నగరారణ్యాల్లో అద్దె కొంపకోసం వేటాడే విద్యలో ఓనామాలైనా రాని వ్యక్తి కమలాకరం. కానీ ఆ విద్యలో ఘటికుడైన ఓ మిత్రునితోడ్పాటువల్ల కమలాకరానికి పట్టణంనుంచీ విసిరి వేయబడినట్లున్న ఓ మారు మూల పేటలో ప్రాకారకుడ్యమూ, చిన్న పూలతోట, వంటగది, బాత్ రూమూగాక మూడుగదులూ, ఓ హాలు, వరండాలతో చిన్న బంగళాలావున్న యిల్లొకటి కుదిరింది.

కార్డు ముక్క చేరగానే, ఫోర్డు కంపెనీవారి కారులా పరతెంచివచ్చిన పద్మావతి ఆ యింటిని చూచి మురిసిపోయింది.

"ఎంత బాగుందండీ! చాలా బాగుంది, చేదబావిగూడా యింట్లోనే! కొళాయి గిళాయి అంటూ వీధిలో బడిగాపులు పడవలసిన

అవసరమే లేదు. నేను పదిగంటలకల్లా వంట ముగించేస్తాను. మీరు భోజనంచేసి ఆఫీసుకు వెళ్ళండి. నేను తలుపు గడియ వేసుకుని ఏవైనా పుస్తకాలు చదువుకుంటాను. లేదా లేసులు అల్లుకుంటాను. అదీ కాదంటే కాసేపు నిద్రపోతాను. మీరు అయిదుగంటలకల్లా యింటికొచ్చేస్తారు. కాఫీ తీసుకున్నతర్వాత మనం ఊరిబయటగా షికారెళ్దాము. రాత్రి భోజనమైన తర్వాత, వెన్నెలరాత్రయితే హాయిగా ఆకాశంలోకి చూస్తూ కూర్చోడానికి ఎలాగూ డాబా వుండనే వున్నది. ఈ యింట్లో మనం తిన్నా, తినకపోయినా అడిగేవాళ్లు లేరు....''

“నీకూ నీవారు లేరు, నాకూ నావారు లేరు....ఛల్ మోహనరంగ! అని పాటను సవరించుకోడం లెస్స'' అన్నాడు కమలాకరం నవ్వుతూ.

పద్మావతి వరండాలో నిలబడి ఆ వీధివైపు చూచింది. ఇది నాళం వారి వీధిలా లేదు. ఇండ్లు అక్కడొకటీ, యిక్కడొకటీ చెల్లా చెదరుగా వున్నాయి. కానీ ఈ ఎదురింట్లో ఒక సుందరమ్మక్క, ప్రక్కయింట్లో ఒక పార్వతమ్మ పిన్ని, ఆ పెంకుటింట్లో ఒక సుహాసిని వుండరనుకో డానికివీల్లేదు. ఈ అమ్మలక్కలు మొదట మొదట ఎంతో ఆప్యాయతగా స్నేహానికి రాదీస్తారు. ముక్కు నొచ్చినా, ముఖం వాసినా పరామర్శల వర్షం కురిపించి, ఆత్మీయతను ఒలకబోస్తారు. దినాలు గడిచినకొద్దీ వీళ్ళ అసలు బండారం బయటపడుతుంది. బాబూ! వీళ్ళకొక నమస్కారం. ఇందాకా జరిగిన శాస్తి చాలు!

“ఏమిటి పద్మా! చాలా తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నావు?'' అన్నాడు కమలాకరం.

“అబ్బే ఏముంది? వీళ్ళకందరికీ మనం బోనులో పడనున్న కొత్త జంతువులకుమల్లే కనిపిస్తున్నామేమో! అప్పుడే కిటికీలు తెరచుకుని మనల్ని చూడ్డానికి సిద్ధమయ్యారు. అమ్మో! వీళ్ళ ఆటలు నా దగ్గరేం సాగవు! మీరు లోపలకి వచ్చేయండి!'' అంటూ పద్మావతి బిర బిరా లోపలికి వెళ్ళి పోయింది.

కమలాకరం తెల్లబోయి "అదేమిటి పద్మా! వీళ్ళపైన కక్ష గట్టినట్టు మాట్లాడేస్తున్నావు?" అన్నాడు.

నా బాధ మీకేం తెలుసన్నట్లు పద్మావతి భర్తవైపు అదోమాదిరిగా చూసింది.

పోనీలే, నాకెందుకు లెమ్మనుకున్నాడు కమలాకరం.

కానీ పద్మావతి చిత్తప్రవృత్తిలో వస్తున్న ఈ చిత్రమైన మార్పు యొక్క విశ్వరూపాన్ని గమనించినకొద్దీ కమలాకరం మాటిమాటికీ విస్తు పోవలసి వచ్చింది.

"ఇంతకు మునుపు ఎక్కడుండేవారమ్మాయ్?" అని ఎదిరింటావిడ ప్రశ్నిస్తే, పద్మావతి "అదేమిటండీ! అలా అడుగుతున్నారు. మనుషులన్న తర్వాత ఊళ్ళో వుండక అడవిలో వుంటారా?" అని సమాధానమిచ్చింది.

"మీవారి ఉద్యోగ మేమిటండీ?" అని ఎవరో అడిగితే, "ఉదర పోషణకే వుద్యోగమైతే ఏమిటండీ? ఏదో ఒకటి" అంటూ పుల్లవిరిచినట్లు బదులు చెప్పింది.

"ఏమిటమ్మోవ్! కాస్తా తలుపు తెరవగూడదూ! ఎంతసేపూ నాలుగు గోడలమధ్య ఖైదీలా కూర్చుంటావెందుకూ?" అంటూ కడపదాకా వచ్చిన వాళ్ళని "ఒంట్లో ఏమీ బాగుండడం లేదండీ! డాక్టరుగారు విశేషంగా మాట్లాడగూడదన్నారు" అని చల్లగా సాగనంపింది.

"నిష్కారణంగా వీళ్ళతో విరోధం కొనితెచ్చుకుంటున్నావేమో పద్మా!" ఓరోజు కమలాకరం బాధగా అన్నాడు.

"వీళ్ళతో స్నేహంగా వుంటే మనకు ఒరిగేదేమిటి? లేకుంటే తరిగే దేమిటి? మనం ఈ యింటికి కాపురమొచ్చి ఒక నెల రోజులవుతాయిగదా! వీళ్ళకు మనం ఇంతకు మునుపు ఎక్కడుండే వాళ్ళమో తెలియదు. మీరు చేస్తున్న వుద్యోగమేమిటో తెలియదు. అసలు నా పేరేమిటో తెలియదంటే నమ్మండి. తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం వున్నప్పటికీ నన్ను ప్రశ్నించడానికి వీళ్ళకు గుండెల్లేవు. నేను పెడసరంగా తప్ప మరొక విధంగా బదులు

చెప్పనన్న సంగతి వీళ్ళకి బాగా తెలిసిపోయింది. నా కిప్పుడెంతో హాయిగా వుంది'' అంటూ పద్మావతి విజయగర్వంతో నవ్వింది.

4

కానీ జీవితం ఎల్లకాలమూ హాయిగానే గడచిపోదు!

ఓ రోజు వుదయం పది గంటలకే ఆఫీసుకు వెళ్ళిన కమలాకరం పన్నెండుకల్లా ఇంటికి తిరిగి వచ్చేశాడు.

"ఏమిటండీ! ఏం జరిగింది?'' అంటూ పద్మావతి కంగారు పడిపోయింది.

"మరేం భయపడకు పద్మా! శుభవార్త చెప్పిపోదామని రెక్కలు గట్టుకుని యిలా రివ్వున వచ్చేశాను. మనకు ప్రమోషను వచ్చేసింది! ఆఫీసరుగారు స్వయంగా పిలిచి ఆర్డరు చేతికిచ్చారు'' అంటూ కాగితాన్ని జేబులోనుంచే పైకితీసి గాలిలో రెపరెపలాడించాడు కమలాకరం.

"నిజంగా?'' కళ్ళు ఆకర్ణాంత విశాలాలైపోతుండగా ఆశ్చర్యంతో ప్రశ్నించింది పద్మావతి.

"నిజం నిజం! నువ్వు తీరిగ్గా ఆశ్చర్యపడుతూ కూచో, నేను అయిదు న్నరకల్లా వచ్చేస్తాను'' అంటూ కమలాకరం సైకిలుపైన తుర్రున వెళ్ళిపోయాడు.

పద్మావతి నిలువుటద్దంముందు నిల్చుని తన సౌందర్యానికి తనే మురిసిపోయింది. ఆ తరువాత పెళ్ళయిన క్రొత్తలో జంటగా తీయించుకున్న ఫోటోను గుండెల కదుముకుని ఏదో మధురగీతిక పాడుకుంది. కుర్చీలో కూర్చుంది. ఈజీచేర్‌లో పడుకుంది. ఉండి ఉండీ యిల్లు నలుమూలలా కలయతిరిగింది.

పదిహేను నిమిషాలిలా అవస్థపడిన తర్వాత—పట్టరానంత ఆనందాన్ని, ఏనుగెక్కినంత సంబరాన్ని యిలా నాలుగు గోడల మధ్య కుదించి వుంచడం ఆమెకు దుస్తరంగా తోచింది-పద్మావతి ధనుర్యుక్తమైన బాణంలా రివ్వున వీధిలోకి వచ్చేసింది.

ఎదురింటావిడ సంచి చేతబట్టుకుని మెట్లు దిగి వీధిలోకి అడుగు పెడుతోంది.

"ఏమండీ పిన్నిగారూ! బజారుకు వెళ్తున్నారేమిటి?" అంటూ ఆప్యాయంగా పలకరించింది పద్మావతి.

"ఏం బజార్లోలే తల్లీ? మా బ్రతుకే బజారులా వుంది" అంటూ ఎదిరింటావిడ ముఖం తిప్పుకుని విసవిస నడచిపోయింది.

చింతనీళ్ళు చిలకరించినట్టుగా పద్మావతి ముఖం ముకుళించుక పోయింది. కొండంత ఉత్సాహం నేలమట్టానికి అణగారిపోగా ఆమె గిరుక్కున వెనుదిరిగింది-అయ్యో! తను చేసింది చాలా ఘోరమైన పొరబాటు. తన యిష్టాలకు అనుగుణ్యంగా ఒకప్పుడు తనతో ప్రసక్తి కలిగించుకుని. మిగిలినప్పుడు దూరంగా వైదొలిగి వుండడానికి లోకులు తనచేతి కీలు బొమ్మలుగారు. వాళ్ళు మైత్రి నెరపుతారు. కలహిస్తారు. అసూయపడతారు. గౌరవిస్తారు. పదిమందిలో తనూ ఒక్కత్తెగా మెలగదలచుకున్నంతవరకూ స్నేహమో, విరోధమో, అసూయో, గౌరవమో-ఎప్పుడేది ఎదురైతే అప్పుడు దాన్ని స్వీకరించడానికి సిద్ధంగా వుండక తప్పదు! అలా కాదనీ తను లోకుల్ని తృణీకరిస్తే, వాళ్ళు తన వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించడానికే నిరాకరిస్తారు! ....

"అవును, యిప్పుడు నాకు విధింపబడిన శిక్ష యిదే!" అనుకున్నది పద్మావతి.

ప్రమోషను వచ్చిన పదిరోజులకే కమలాకరం రేడియో కొన్నాడు. వంతులమేరకు డబ్బు చెల్లించడానికి ఒప్పందమై మోటార్‌సైకిలు గూడా కొనుక్కున్నాడు. ఐతే రేడియోగానీ, మోటర్‌సైకిలుగానీ సంతృప్తినీ, సంతోషాన్ని యింటిలోపలికి వెంటబెట్టుక రాలేకపోయాయి—సంతోషమూ, సంతృప్తీ డబ్బిస్తే బజార్లో దొరికే వస్తువులుగావు.

కమలాకరానికి ప్రమోషను వచ్చినమాట నిజమే! కానీ ఆ ప్రమోషను మూలంగా లభ్యంగావలసిన ఆనందం మాత్రం ఆకాశకుసుమంలా అంతంతదూరంలోనే వుండిపోయింది. దీన్నే మరొకవిధంగా చెప్పుకోవచ్చు—వ్రతం నెరవేరింది, కానీ ఫలం మాత్రం దక్కలేదు!

5

అద్దెయింటికోసం మళ్ళీ నాళంవారి వీధిలోనే అన్వేషణ ప్రారంభించిన కమలాకరం "ఇప్పుడున్న యింటికేమండి?" అని ప్రశ్నించిన పరిచితులందరికీ "అబ్బే! అది దయ్యాలకొంపండీ! రాత్రుల్లో గంగాళాలు దొర్లుతాయి! డాబాపైన రాళ్ళు పడతాయి! పెట్టిన వస్తువు పెట్టినచోట వుండదు" అంటూ దీనంగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు! ★